

—Կէնչէն ազգամ իթալիա սէֆի-
րի պիր զիտաֆէթ քէնիտէ իթ-
մէքլէ, Եւնան սէֆիրի վէ տահա
սաիր զէվաթը միւթէպլէն հաղըր
պուլունմուշար տըր:

—Սապահատ օգուստուղունա
կէօրէ, Պողազ իշինտէ Անատուլու-
հիւարը իլէ Գանլընա արաքընտա
քեաին քէօրֆէգտէն պիր չարիէք
ուզազ տա նապիրէ հանըմ նամիս-
լամ՝ գատընըն միւթէսարըրֆէ
օլտուղու պիր թաշօնաղը, Եազըն
վազթա գատար մուաթթալ պը
րազըլմը իքէն, կէնչէնտէ թաշը-
գարմազ իզըն գազըլմտա պաշ-
լանմը, վէ պաղը մատէն քէօրիէ-
րի կէօրիւմէքլէ, Պօնկօվսքի բա
շանըն մուաթթալ վասըթտըլլա
մուաթթէն իթտըրիմը, վէ ալ
թունու հալի օլտուղու անաշըլա
րազ, մէմուրիին լազըմէնէ խա-
պէր վերիմը, վէ մէզքիւր թաշ
օնաղընտա թէհարրիեթ ինքա
սըլլա, խալի պիր մէսաֆէնէ գա-
տար զէնկին պիր ալթուն մատէնի
պուլունու պ պուլունմատըրըն
թէտգ իքինէ թէնչպալիս օլուն
մուշ տուր:

—Մօնիթէօր զազէթասը՝ չէհ-
րիմը քիտաշաղընտա խալի տէյի
պիր թաղըմ մախութ վէ մու-
գիրը գահվէ թէրէեաղը, վէ սի-
պիր Եալը իլէ սապօնըն էհվէն ֆի-
Եաթլէ սաթըլտըրընտա պահալա,
մէքրիին նազարը տիգ գաթընը
տալէթ իտիեօր:

—Ումում ասքէրի թէգալա
սանտըրընտա Եազընտա ումումէն
պիր մաաշ թէվիլ իտիէնէք տիր:

—Ձըգան բազար աղչալը Մախ-
սուսէնի Մէօկիւտիւ վաքօրու՝
Թէրսանէտէն չըգը պ Ագտէնիգէ
միւթէվէնէն հարէքէթ իթմիշ
տիր:

—Յունվարըն ՅԱինի հուժա
լըթէսի կիճէսի Թաթալա թէ-
աթրօսուտա, մահէլլի ֆուգա-
րա վէ միւթէսիին մէնֆաա
թընա օլարազ, հէր սէնէ կիպի
Բուսիս սէֆիրին թահթը րի-
Եաթէթիտէ միւթէմէլ պիր պալօ
թէրթիպ իտիէնէք տիր:

—Թազմիւթը հարպիենին իլը
թազ սիթի օլան 800 պին իրաի
օսմանին պու կիւնէրտէ Օսմ.
պաղաաը մարֆէթիլէ թէնտիէ
իտիէնէկին Եունան սէֆիրի հիւ-
քիւմէթ Սէնիէնէն րէսմէն պիլ
տիրմիշ տիր:

—Բուժ րաթըրիին իսթիֆա-
սընա տաիր Էլօրօս զազէթալա-
րընտա նէշը օլունան հալաթիսի
Մալիւմաթ թէքըպ իթմիշ տիր:

—Կէնչէն սէնէի մալիէ իպ-
թիտանընտա իթիպարէն, Էսկի
վէ Ենի տըրհէմէլին պիր նէվի
գուլանըլարազ, տիկէրի պիւթիւն
պիւթիւն գալտըրընազ տըր:

—Գօսօվա վիլանէթիտէ Պարա
նա վէ Գուաշինտէ Գարտաղըլար
տան հիւնուվար վուգու պուլուպ,
գալը միւտարէպլէր գուհուրա
կէտիկի վէ սօն կիւնէրտէ Սէլա-
նիք վէ Եազօվատան Պուլկարիս-
թանըն Գօշանա հուտուարնա աս-
քէր սէվգ օլունտուղու Բէշթէր
Լօյտ գազէթապընա Եազըլմը իսէ
տէ, Մալիւմաթ պու հալաթիսի
թէքըպ իլէմիշ տիր:

—Սինկաքօրտա պիր Օսմալը չէհ-
պէնտըրիկի թէնչսիսի գարա-
լաշարըլմը տըր:

—Տէֆէթի Ալիէնին իշթիւրաք
իթմիշ օլտուղու 1900 սէնէսի Բա-
րիս Եերկիսինէ պիր ֆէնն գօմի
սէրին թալիին՝ Թրանսա հիւ-
քիւմէթ թարաֆընտան թալէպ օ-
լունմուշ տուր:

—Սալը կիւնի Ստմաթիս իսկէ-
լէսինտէն Բուժար թարաֆընտան
իւաշըն սուեա աթըլաճաղը րըրա-
տա, իսկէլէ իւզէրիտէ պիրիքէն
էհալիտէն՝ իսկէլէնին պիր գըսը
չէօքմիւշ, վէ Էրքէք գատըն 20
քիլի գատար տէնիգէ տէօքիւ-
միւշը իսէ տէ, տէհալ Եէթիլի-
լէրէք, ճիւմէսի տէ սաղ սէլիւ
գուրթարըլմը տըր:

—Իսկի տարտա սաքին Տօքթ.
Գալուստեան էֆ. չըգան բազար
կիւնի քէնտիսին խանէսի Բէն-
չիթէսինտէն աթարազ, պիր գաշ
սաաթ սօնրա միւթէնսիքէն վէ-
ֆաթ իթմիշ տիր: Միւմալէյ 73
Եալարընտա օլուպ, պիր զէման-
տան պէրու մէլանգ օլիք պիր հալ-
տէ Եալաճաղ տա իմիշ:

—Ձըգան բազար կիւնի Գարտ-
քէօքիւքտէ պիր հարիգ գուհուր
իտիպ, Յիսան Եանմը տըր:

—Կէնչէն սալը կիւնի Պէյօղլուն.
տա Տօղու-Եօլտա Գալաթա սէ-
րաեը գարընտա կէօզ թապիպի
տօգթ. Էսմէրէն էֆ. ին օտա-
սընտան հարիգ գուհուր իտէրէք,
թապիպի միւմալէյսին պիլթիւմէ
ալէաթ ու Էտէվաթ վէ Եալաաը
միւթէրէք վէ տիկէր օտալարազ
չօզ խաաարտիտէ օլմուլար տըր:

—Արապկիւր գազաաը տալիին-
տէ Յիսալմ սուգտան տօնմուշ
տուր:

Ճ Ի Ն Ա Ե Թ

Իսկիւտարտա Պուլկուրու Մէս
ճիտէ պիր իսլամըն էվինտէ Յ
քիլի Էլէմէմէթիլէր իքէն, արա-
լարընտա պիր միւնազաա գուհուր
իտէրէք, պուլարտան Ալի իսմիւ-
տէ պիրի՝ Ահմէտ պէյի գալա իլէ
Եալալմը, վէ զապըթաճա քէյ-
ֆիէթ իշթիլէրէք, ճիւմէսի
տէրտէվ Օլունմուշ տուր:

Մէքրուհ ալաղը Եալաաան միւ-
թէնսիքէն վէֆաթ իթմիշ տիր:

Ազալար ճիւլարընտա ճէլլաա
չէնչսինտէ ալալիէն քէթէպէսին
տէն նէնիպ էֆ. իլէ Ենի մահէլլի
մէզքիւրտէն սաքին պիրինճի տա-
լիէրի պէլէտիէն քէթէպէսինտէն
տիկէր նէնիպ էֆ. չարչէնպիհ կի-
ճէսի սաաթ Յ տէ քիւլիք Լան-
կաաա Մէհմէտ աղանըն գահ-
վէթանէսինտէ քեաղըն օյնաճազ-
տալար իքէն, հէր իքիսի տալիս
սէլիւշ օլտուղալար ճիւլէթլէ, ա-
րալարընտա միւնազաա գուհուր
իթմիշ վէ պուլարտան ալալիէն
քեաթիպի նէնիպ համլ օլտուղու
պըլազա տիկէրին էօլտիւրմիւշ,
վէ քէնտիսի տալիս խանէսինտէ
կիւլէնմիշ իսէ տէ, զապըթաճա Էլ-
տէ իտիլմիշ տիր:

Թիւթիւն գաշաքընը Լուիֆի
նամ չախս՝ Գալաթաա պիր պա-
լօգտա աեազ չալիւքը Գօզմա իլէ
մէթրէսի Ուրանի պըլազա Եա-
լալմը, վէ հէր իքիսի տէրհալ
խաաթախանէն կէթիւրիւմիւշ
լէր իսէ տէ, Գօզմա Եօլտա վէֆաթ
իթմիշ տիր:

Գաթիլ զապըթաճա տէրտէվ
իտիլմիշ տիր:

ԽԱՐԻՃԻՅՆԷ

Բարիս ասքէրի գօմանտաը վէ
Թրանսա օլտուղու պաշ գօմանտա-
նը սապըգ ժէնէթալ Սօսիէ՝ մէճ-
լիսի քէպիրի ասքէրի ազալըրըն-
տա իպգա օլունտուղու կիպի, ա-
Եանտան Մ. Է. Համէլին վուգու
վէֆաթըլլա միւնէլլ գալան Սէն-
Է-Ուազ Էնալէթի աեանըրընա
տա նաճաղ օլունազ իմիշ:

Սըրպիս գրալը Ալէքսանդըն
Բէտէրի սապըգ գըալ Միւլան՝ պու-
քէրէ վիէննաաա Պէլկըաաա ալ-
տէթ վէ մուվասըլէթ իթմիշ օլ-
մաղլէ, անգարիպ մուվազաթ Սըրպ
օլտուղունու պաշ գօմանտանը-
ղըն տէրիւհտէ իտէնէք տիր:

Մաճարիսթան Բարլամէնթօսու-
նըն բազար իթմէսի կիւնի ին
թիւաը պիր հատիսէ գալանմը
տըր:

Թրանսաա Տրէյֆիւս մէնէլէսի
խիթամ պուլուպ, զիհիլէրին հէ-
Եէնանը Էլան կէնչէմիշ, վէ Մ. Ջօ-
լա՝ պու պապտէ նէլը իթտիկի
պիր մէթընպուլունտան օլաեը քէք
զիեաա իթհամ իտիլիկի կիպի,
հիւքիւմէթ ինքիսի մուհաքէմէ-
սինտէ տալիս գալար վէրիլմիշ տիր:
Թրանսանը՝ հէր զէման պիրէր
տալիլի մէնէլէ իլէ իշթիլալ իտէ-
րէք, քէնտի գալարընա չալըլազ.
աա օլտուղունու վէ խարիճի մու-
հիմմ մէնէլէրէք թէֆէվիլիւգիւ
նուֆուղունու կիւնտէն կիւնէ զալպ
իլլէմէքտէ օլտուղունու կէօրէն
Թրանսա մուհիպլէրի՝ պու հալ-
տէն տօլաեը միւթէնսիւթ պու-
լունմուշ տուր:

Եունան հիւքիւմէթիւն տալիս.
լէրիլլէ ազ տէլլէտիկի սուրէթի
թէսվիէնէ կէօրէ, տալիլէրէ ճէ-
ման 140,000,000 վէրիլէնէք վէ Էս-
կի պօրնար իշին Աթընաաա պիր
տալիլէ թէնսիս վէ իսթիեալար
իշին պիր շիքէթ թէնչիլ ԳԷԼԷ-
նաճաղ տըր:

Եունան հիւքիւմէթի՝ Էնէպի
տալիլէրիլլէ պու սուրէթլէ իշինի
պիթիթաթտէն սօնրա թէնսիգա-
թը տալիլիէն իլէ իշթիլալէ գա-
լար վէրմիշ տիր: Օրտու թէնսի-
գաթըլլա սալի մատտէլէր հազ-
գընտա թալիլի օլունան լաիհա
լար վազթը միւնաապիլտէ մէճ-
լիսի մէպուսանա թազաթմ օլու-
նաճաղ տըր: Մէմալիքի Էնէպի-
Եէնտէն մուալիլմ գապիթլէր ճէլ-
պի գալիլէն գալարալաշարըլմը
օլտուղու կիպի, կէօմիւրէլէրէ վէ
սալի չիւպլէր իտալէսի իշին տա-
լի Էրպապընն ճէլպի միւթէսալ.
վէր իմիշ:

Ձին մէնէլէսի հալէա Էվրօրա
գապիլէրիլլէ իշիլալ իտիեօր. Եիմ
տիլիք Էվրօրաճա մէնէլէրէ պիր
տէրէնէ աուրկուլուգ քէսալ իթ-
միշ օլուպ, անազ Ալմանիս Բու-
սիս վէ ինկիլիլէրա տէվլէթլէ-
րիլլէն Ագսաի Եարգտա թութ
տուգլարը խաթթը հարէքէթին
նէթիւնի կէօրմէնէ քէմալը մէ-
րազլէ պէլէնսիեօր:

Եինն չու Էսնաաա տիւնանըն
միւթէլիլլէ թարաֆըլունտան պա-
զը գազալար խապէրիլլէ ալընը-
եօր. Ամէրիքանըն Նիւ-Եօրք պէլ-

տէսի Եազընտա Թօրթ Եմալթ
նամ չէհիլտէ կիճէ վազթը չիտ-
տէթլի պիր պօրա գուհուրիլլէ,
չէհիլտէ պիր գըսմընը վէ կէտիկի
Եէրլէրտէ գաաապա վէ քէօլլէրի
խաաալ իթմիշ, Էլաա չէհիլտէ
պիր չօզ խանէլէր հէման Եըզը-
լալ, խալի քէնան տալի խաա-
պալար ալթընտա գալարազ թէ-
լէֆ օլմուլար տըր: Պիր գաշ Եէր-
տէ Եանկըն տալի գուհուրա կէլէ-
րէք պիր խալի գալար վէրմիշ
տիր:

Մաճարիսթան Միսգ օլէլ ճի-
վաընտա Չըլմէնտրֆէր գաթարը
միւսաաա մէ իտիպ, Յաթէյնի վէ-
ֆաթ վէ Ղաթիլիլլէ տէ աղըրճա
Եարալանմը տըր: Լօգօմօթիլէր
վէ 22 վալօն սազաթլանմըլար տըր:

Իսթանբուլա Բէլթէսիէ Էեա-
լէթիտէ նէհիլէր ճօլուպ, քէօյ
վէ գաաապալար սու ալթընտա
գալմըլար տըր:

Ճալա ապաաընն մէքէզի օլան
Պաթալիաաաա պաթէլէրաֆ պիլ-
տիլիլիլլէ կէօրէ, Էպուվանաա
տաաընտա չիտտէթլի պիր զէլէլէ
վուգու պուլուպ, մէզքիւր աաա
խաաալ վէ 80 քիլի Էնգազալթըն
տա գալարազ վէֆաթ իթտիկի
կիպի, 200 գաաաա տա մէքընէ
օլմուշ տուր:

ՄԻԻԹԷՆԷՎԻԱ

Մալիւմ օլտուղու իւզըն, Մուսնի-
կիւնի ալէլլաաաա ինկիլիլլէր
իշին պիր մէսէրէթ կիւնի տիր:
Պիր ինկիլիլլէ զազէթաաըն պէ-
Եանընա կէօրէ, օ կիւնի ինկիլ-
լէրաաա Էն ազը Է միլեօն բաա-
գալաա չէօրէկի սաթըլըր: Պու
չէօրէլէր 2 քիլօ աղըրըլընտա
տըր: Եունտան անալալընտ քի,
գուվէթլի միտէսի օլան ինկիլիլլէ-
լէր՝ Մուսնիա մախուս օլմազ,
բօկըամ խարիճիտէ պուլուն-
աա իւզըն 8000 թօնէլաթօ գա-
տար պիր թաաթը՝ Մուսնի միւ-
նաապէթիլլէ Եունտաաըլար:

Վըրպլը տը Նօլլէլէ կէլիլնէ,
պուլունաա աաթտի տէ 500,000 Էպա-
լիլ օլուեօր, Եալընը պու աղաճ-
լարըն թէլիլլէ իշին Յ միլեօն
ֆրանգ սալի իտիլիեօր:

Պիր Բուս զազէթաաըն՝ 70 Եալըն-
տա Մ. Բօգ Պօրիսի նաթընտա
պիր Էնքիլիլլէ չալիթիլլէն պահա
իտիեօր: Միւմալէյս՝ Վարալիա-
տաքի թըպիլիէ մէքթէպիլն տէ-
վամ ֆիմէքտէ իքէն՝ 1863 սէնէ-
սինտէ գուհուր իտէն բօլիթիլլէ
վազաալարընտա մէքթէպլէ տէ-
վամ իտէմէտիկի կիպի, տիկէր
թըպպ մէքթէպլէրիտէ տալի
թահսիլէ տէվաճաղընտէ պու-
լունաալ իսէ տէ, մուվաթֆազ օ-
լամաթը տըր:

Մ. Բօգ՝ ալիլլէն 70 Եալընտա
օլտուղու հալտէ, թըպպտան իմ-
թիլլէն օլունաա իւզըն Բուսիս
մէալիլլէ չէգաթէթլիտէն իքիլլանաթ
ալմիշ իմիշ:

Վարալիա զազէթաաըն՝ միւ-
մալիլլէն կէնչէն հաթթա գար-
թընտա իմթիլլէնալընը վիլէրէք,
տօգթօրընգ տիլլաաաըն ալթը
օլտուղունու, վէ իթթիեաթ օլմալ

Սըլա պերապեր քեմալը հազվեւ
լե տողից, սուգ իթմէկէ հազըր-
լանտըղըը խապէր վերեւորար :

Սագս Գոպուրկ Կօթա տուգա
"ը" կէշէնէրտէ 35,000 Փրանգ
զըլմէթինտէ Սթրատուարիօս նա-
մըլա մաարուֆ քեմալարտան
պիր տաճէ սաթըն ալմըլ տըրո Պու
նէվ քեմալարն էն էյիսի՝ էր
պապը մուսթօրնին ըրիպեթինէ
կէօրէ, քեմանը Հալք էլինտէ
պուլունուեօր իմիշ, Պու քեմանա
50,000 Փրանգ զըլմէթ թախմին
իտիեօրար :

Ջաթէն շիմտի իթալիանըն քեա-
րը գատիմ քեմալարը ֆիեաթըն-
տա պիր թէրադըր կէօրիւիւեօր,
չինքի մէրազը պիր Ամէրիգան
Սիլվէրի պու կիպի անթիգալարը
թօրլամազլա մէլիուլ օլուեօր, Շիմ-
տիեէ գատար պու մէրազըր զաթ
պու եօլտա 500 քեման թօրլարը,
վէ պուսուն իշին 400,000 Փրանգ
կիպի Վէնէմիլեթիսիգ պիր բարա
սարֆ իթմիշ տիր :

Բարիտէ չըգան Բըվիւ տէ Տէօ
Մօնտ րէսայէսի՝ շիմտիեէ գատար
կէնէ Ամէրիգալ Ժաւաթըլէր իլէ
էվէնիպ սէրվէթ սահիպի օլան
Ֆրանսըգ կէնէլէրնին իսմէրնին
կէօթէրի պիր իսթա նէշը իթ
միշ տիր, Պու իսթաթիսիթիգէ կէօ-
րէ, սէրվէթի միլլիեէ՝ իգտիվաճ
թարիգիլէ թադըրիպա 260 միլեօն
ֆրանգ արթմըլ տըր : Մէգըրըր ըր-
սալէ պիր Նիւ-Եօրգ զազէթասըն-
տան ալարազ, Ամէրիգատա հէ-
նուգ էվէնմէեէն միլիօնը կէնէ
գըլլարըն տա մուլթաւար պիր
իսթաթըն տէրճ իտիեօր :

Կիզէլ վէ գէնկին օլան պու
զըլլար իշինտէ 85 միլեօնուգ ճի-
հէգէ մալիք Միս Բարընս տախի
պուլունուեօր, Միս Բարընս՝ վա-
լիտէսինին վէֆաթընտան սօնրա,
պիր օգատար տահա միրասա գօ-
նաւաթ տըր :

Երիե պէօլէ հէնուգ էվէնմէմիշ
Ամէրիգալը գըլլար իշինտէ 100
միլեօն ֆրանգ սէրվէթէ մալիք
Միս վէրճինա Ֆալը, վէ 35 միլ-
եօնուգ Միս Կրամէլ վէ սախիւ
պուլունուեօր, Պրանէն ալէյ, զիւ-
եիւրտ կէնէլէրնին իսթիգալ-
լէրնին չիւպէլի օլմասընտան մէյ
եսու օլմաւալարը իգթիգա իտէր :

ԱՆԱՏՈՒՄ ՍԵՅԱԶԱԹԸ

Պիթիս եօլու իւզէրնտէ

Նիւ-Եօրգ Հէրալտ զազէթասըն-
տա տէրճ օլունան պիր թէլէկրա-
ֆա կէօրէ, Անատօլուտա պազը
վիլաեաթտա թահգըգաթ իճրա
իլէմէք իւզըրէ մէգըրը զազէթա
թարաֆընտան կէօնտէրիլէն Տօզթ.
Հիւր վօրս՝ ախիլէն իսկէնտէրունա
եէթիշմիշ, վէ չէրիմիգէ կէլմէք
իւզըրէ ալաֆ. յաւեվար Գտա վա-
րօրա պինմիշ տիր :

Միւմալիէյճ թրապիգօնտան իս
կէնտէրունա գատար 900 միլ-
սահիլէ գաթ իթմիշ, վէ պու սէյ-
հաճաթըր տիւա պինմիշ օլտուղու
հալտէ իճրա իլլէմիշ տիր : Միւ-
մալիէյճ՝ իշպու սէյեաճաթըր քէն-
տիսինտէն պաշգա հիշ պիր էվրօ
բալընըն իճրա իթմէլի օլտուղու-
նու, վէ եօլտա իսթէտիթիթի եէր-
լէրի էօլլէրնին պիր մանիա չըգ-

մազսըղըն զիւարէթ վէ հէր թա-
րաֆտա հուզուր վէ սաալիշի
թամմ հիւքմէրմա իտուկիշի
կէօրտիւքլէրնի եազտըրտան սօն-
րա, Վիթիլիս եօլու իւզէրնտէ
"էրլէվհաթըլա եազտըրը մուֆա"
սալ մէքթուպտա պէր վէհհի աթի
մալիւմաթ վէրմիշ տիր :

Պու թարաֆլարտա սէյեաճաթ
իլլէմէք պիր գէվգ օլմաեիւպ, պիլ
աթիս միւթէատտիտ մուխաթա-
րալարտան բէք տէ պէրի օլմաեան
ճիտտի պիր իշ տիր, Պու մուխա-
թարալարըն պաշընճասը թէհիլ-
քէեէ էն զիւարէն գարըր պու-
լունտուղումուգ պիր սըրատա սի-
կարասըն թէլլէնտիրէն սիւրիւ-
ճիւմիւզիւն տիգ գաթսըղըրը սէ
պէպիլլէ պիր ուշուրուճա տիւշիւք
քէյֆիլէթի իտի : Դաշ տէֆալար
գար ուշուրուճալարը ալթընտա գա-
լանազըրըղա գըլլ գալտը : Պէրէ-
քեաթ վէրսին քի, րէֆադաթը-
մըգտա պուլունան 20 գատար սի-
վարի սարք գաեալըզլարա կէլտի-
կիմիգ վազըթ պիլլէ թէհիլէթի
իլթար իտիպ, վէ եաթտա հալ-
վանլարըրըղա զաեթթ տէրին գար
եղընլարընա կիրմէքտէն պիլլի
մէն իլլէրլէր իտի :

Պիր առտէմ պու "սէյեաճաթը
իճրա իթմիշ" մի, 200 սէնէ եաշա-
սա երէն ունիւթաւազ, Սէյեա-
ճաթ արգատալարըրըղըն հէման
քեաթֆէսի արա սըրա իսաթալան-
մըլ տըր : պու իսէ չիտտէթիլ գըլա
գարըր պուլունտուղուճալարա ի-
լէրի կէլիեօր իտի :

Հէյեթթի սէֆէրիեէ ըրիսի ի-
սէ, սէյեաճաթըր գըլազ իլէ իճ-
րա իլլէմիշ վէ սէյեաճաթընտա
իքի պէլկիր արասընա գօնուլուշ
պիր արապա իշինտէ տէվաթ իթ-
մէսի մուգալըրէր պուլունուշ տըր :

Հէրալտ զազէթասը մուխաթիւ-
րիւն ճիւլէսինին տէվալար սըհհէ-
թի եէրնտէ պուլունուճալարա իտի.
պու իսէ՝ պիլլիմ քէնտիմիլի վի-
գաեէ իթտիկիմիլտէն, Թիւրքէ-
րին պու խուսուստա տիգ գաթ-
սըղըրը կէօթէթմէսինտէն իլլէրի
կէլիեօր իտի : Պուրատա բիշիթիւն
եէմէքլէրի եէեէմէտիկիմիլ իշին
նանըրըղա Ամէրիգալը պիր աշը
ալըպ իսթէտիկիմիլի բիշիթիթիթ
իտիք : Պուրատա պուլունան սու-
լարտան տախի զիւարէնիլլէ սա-
գըմալը տըր : վազտա պու սու-
լար տազլարտան թէլլէրտէն ա-
գըեօր իսէ տէ, սըհհէթէ մուգիթ
տիր : պուլունին իշին սուսուղուգ-
տան էօլէհէք պիր հալէ կէլտիկի-
միլ վազըթ տախի պու սուլարը
իլլէմէտիք :

Հէրզուլուճտան Պիթիսէ գատար
Գ օնաթ տըր : պուրալարտա իսէ
հէման հիշ չօնէ պուլունուճալարա
տըր : Պէյկիր վէ տէվէ եօլլարը հէր
թարաֆտա վար իտի իսէ տէ, պիր
գըլազ վէ եա արապանըգ վար իսէ
հէր վազըթ միւշթիւլթա ուղրա-
եաճաղընըր մուհազգազ տըր :
Եօլլարտա պիր չօգ տէրլէրտէն
կէլմէք իճապ իթտիկի իշին էք-
սէրիեա հալվան վէ արապանըրը
թէհիլքէեէ գօնարազ վէ տիւրը-
լիւ տիւրլիւ մանիլարա րասթ կէ-
լէրէք քէնտիլիլէ պիր եօլ արա-
մաեա մէնպուր գալըրընըր էք-
սէրիա եարը պէլտէն գար իշինտէ
օլտուղուճալար հալտէ եիւ քէքթէ
բէլէրէ եիւրիւեէքթէթըրմանտըգ,
տիւնեանըն սօնուճալար եազըն կէօ-

թէրէն ուզուն եօգ ուշալարտան էն
տիր :

Մաճաֆիհի պու տէրլէհէ կիւզէլ
մէնպարէլի պիր հէվալի, պու տէ-
րէհէ զարիպ իւլաւաթ պիր էհա-
լի՝ տիւնեանըն հիշ պիր թարա-
ֆընտա պուլունուճալարա եազը
իշին պու սէյեաճաթտան ճիւլէմիլ-
մահազըր օլտուգ, սէյեաճաթըր-
զըն իճրալը իշին պու մէվսիմիլին-
թիլապ իլլէտիկիմիլ տախի էյի
օլտու : եազըն պուրատա սըլմա
կիպի իսաթալըրըր բէք չօգ օլ-
տուղու կիպի, մուգիթ պէօնէրլէր
տախի պուլունուճալար տըր :

Հէրզուլուճտան ճէնու պ թարաֆըն
տա քեալին ոլուպ, 200 միլ մէսա-
ֆէեէ գատար սիւրէն եէրլէրին
հէյաթթիլ մէնպարէլէրի հազըրա-
թէն էմասիթ տիր : Պուրատաթի
հէյալ տախի արապի գատար չօգ
օլտու իտի, պու ճիւլար՝ մէմէքթէ
թին էն պիւեիւք գըրմըր օլուր
իտի : Պու թապիլի մէնպարէլէր
հազըրտա նէ տէրէհէ մէգալլէր
եազտաթ, երէն թաֆիլաթըր իք-
մալ իթմիշ օլմամ, Պու տէրլէհէ
գօրգ ունէ ուշուրուճալար, կիրտապ-
լար, վազալըր հէյաթթիլ ազա-
մէթիլ տազլար, տիւնեանըն հիշ
պիր թարաֆընտա կէօրիւլէմէգ.
գալլէմիլ պու մէնպարէլէրի թա-
րիֆտէն աճիգ օլտուղու իշին, պու
մէնպարէլէրին թապիլլէրի գուլ-
վէյի մուխաթիլլէրի հէվալէ ի-
տէրիմ :

Հէրզուլուճտան արթըրըրըրտա
հիշ սէյեաճ կէօրմէմիշ պիր եօլ
թաթտուգ. ֆիլհազըրա 10-13
էվիլ պիր քէօլէ կէլտիկիմիլտէ
քէօլ սաթիլլէրնին օ վազթա գա-
տար հիշ պիր իթրօթըրը կէօրմէմիշ
օլտուղունու քէմալը հալլէթիլ
անլարազ, Բէօլլիւլէր պիլլիմ օ-
րաեա կէլէհէկիմիլ տուլուշ օլ-
տուղարտան, գարուլարըն էօ-
նիւ էրքէք, գատըն չօլուգ չօնուգ
իլէ տօլմուշ իտի : Պուլարըն գր
եաթիլլէրի հէք պիրիպիլլէրնտէն
ալըր օլուպ, պազլարըր իսէ՝ սօ-
վուղուշ չիտտէթիլլէր պէրապէր
երթթըր բըրթըր պէլլէրլէն էօր-
թիլլէր իտի :

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՁԻ

Շու աթիսէթի մէգալլէր րու հանի
կիտիլիլլէրնէ տէրլէհէլէրտէ է-
սէֆէնկիգ օլտուղունու իպրազ իթ
մէքտէ օլտուղունան, ալլէն տէրճ
իլլէրիլ :

Ուսթըր, 6/18 գեկտ. 1897 —
Հետեւեալ տողեր՝ քաղաքիս եկե-
ղեցւոյ մէջ Մատթը վարդապետի
խօսած քարոզներու մէկն է, զոր
երրտասարդ մը առաջին օրէ ի վեր
պարտաւանութիւն սեպած էր սղա
գրիլ գանոնը կանանց վերնատու-
նէն, և որոց օրինակներն յաջոր-
դաբար խրկած են էջմիածին : Հրա-
տարակութեան համար ընտրեցինք
մեք այս քարոզը իբրեւ կարի յոյժ
հետաքրքրական :

Ահաւասիկ :

Այս օրուան քարոզիս նիւթը
պիտի ըլլայ բացատրել ձեզ օր
գիտնանք թէ Հայ էք, բայց ի՞նչ
պէս և ո՞ւր է ձեր բնակավայրիւրդէն
յուշատեորիս մէջ նշանակած էի ա-
ւելի կարեւոր տեղեկութիւններ տալ
ձեզ այս առսով պատմական խըն-
դիրներու վերայ, որոնք ուրիշ քա-
ղաքի մը չըլլանք իսկ իւրեք ի
չէ : Իմ նախորդներ ամէն ջանք
թափած են թմրեցունել զձեզ :
բայց ես նշանակած եմ յուշատե-
րիս մէջ մեծ և փառաւոր պատ-
մական իրողութիւններ, որոնք լոյս

տեսան իմրատայ հոլտին մէջ : Ի՞նչ
է իմրատ՝ գիտէք, գեոմի՛ն : Բայց
չատ մեծ և երկայն գեոմը և կը
թափի կերթայ կատպից ծովը : Ի՞նչ
որ է, առնք պէտք չեն մեզի : Ես
պիտի պատմեմ ձեզ իմ իմրատայ
հոլտին մէջ գտնուեցան այնպիսի
նշանաքարեր, որոնք փրկատուի
թուականէն և0 հազար տարի առաջ
քանդուած և պահուած էին : Իսկ
է որ և0 հազար տարի առաջ Հայ
ազգ մը կար իմրատայ հոլտին մէջ
(չըլլէր) : որոնք անտարակոյս
անկրօն կամ կրակապաշտ էին, Հայ,
միտքս ինկաւ թէ՛ և այս առաջ
պէտք էր ըսէի, թէ Հայ ըսելով՝
եսքիմ նախորդներուս պէս լուսա-
ւորական, հռովմէակոն կամ բո-
ղոքական չեմ հասկնար : Բոլորն
միասին Հայ : մէկ մարմին և մէկ
հոգի : եղբօր պէս ապրեցէք : Թող
անոնք մեզի գան, դուք ալ անոնց
գնացէք : մեզք չէ, ամօթ չէ : Հայ,
կարծեմ՝ համոզուեցաք թէ ես
այս յուշատեորը (կարմրագոյն
տետր մը և սպիտակ թանկետիկ
միասին կը հանէ գրպանէն) ձեզ
համար չեմ գրած : Ես մեծ պատ-
մութիւն մը պիտի գրեմ : Հայց
անցելոյն վերայ որ աշխարհ պիտի
զարմանայ, այդ վալիւլիլէն որը-
նեմ իբրեւ ներկայացուցիչ Ս. Հայ-
րապետի : չի սոսնա միշտ թէ
վաղը հոս չեմ : պիտի երթամ իմ
մերս չըլլի : Իբրեւ ընդհանուր հո-
վիւ (ալմա ջուրը ինկած) պարտա-
կանութիւնս է բոլոր ժողովուրդս
հոլտելի : Ես միայն իսրայելացւոյ
չիւրկուեցայ : Հայրապետը կը գրէ
ինձ ըսելով Վերկարգեմ զբեզ հո-
վիւ հնաւոր հօտին մերոյ յԱմե-
րիկա : հօտը դուք էք, հովիւը
ես : դուք ժողովուրդն էք, իսկ
ես եկեղեցին : հասկցա՞ք հիմա :
Հայ, սա ալ պիտի ըսեմ թէ ար-
տաքին յարաբերութեանց համար
անգղիաքէտ քարտուղար մը կու-
գեմ : գաղղիաքէն գիտեմ, բայց
հոս ինձմէ գատ գիտող չիկայ
(հինգ հազար գաղղիացի գաղթա-
կանութիւն մը կայ հոս) ես որոն
հետ խօսիմ : Եթէ վալիլ, տիւ վալիլ
էն բան մը կը հասկնա՞ք դուք : Ի՞նչ
որ է, այս մասին չատ խօսելիքներ
ունիմ, զոր նշանակած եմ յուշա-
տետրիս մէջ : (այս վալիլներն
վարդապետին ձեռքը տրուած ար-
ծաթապատ գաւազանն կտոր կտոր
կըլլայ ձեռքը մէջ և խառնա-
լիողութիւն մը կըլլայ : գաւա-
զանին գիւնէ 12 տղար, զոր եկե-
ղեցին տու ժեց) միշտ թէ ցաւալի
է, բայց նշան է յաղթութեան :
Այսպիսի յառաջաբանէ վերջը դառ-
նամ բուն քարոզին : Այս օրուան
քարոզիս բնաբան պիտի դնեմ թէ
Ամերիկայի գաղթականութիւնն
օգտակար թէ վնասակար պիտի
ըլլայ հայոց : այս խալտառակ
երկրը կուգաք փարայ շահելու,
բայց կեանքերիւր վարայ տալով
կը մեկնիք : Հայ, միտքս ինկաւ թէ
Ս. Հայրապետն իսկ գրած նա-
մակներէ միոյն մէջ կըսէ թէ Վեա-
յեր թող ջանան աննշան տարու-
ւարներ միայն կանգնել օտարու-
թեան մէջ : չատ չիտակ է ըսա-
ծը : Եթէ Ս. Հայրապետն չըսէր,
ես ալ դէն քարոզներէս միոյն նիւ-
թը ընտրած էի այդ : հայ, եթէ
չէք հաւատար, ահա յուշատե-
րիս մէջ նշանակած եմ գալունուտ
պատուական քարոզներ պիտի խօ-

